

едиција

цепни
а
на
гр
е
м

уредник
Ален Бешић

ЖИВОРАД НЕДЕЉКОВИЋ

дете

КУЛТУРНИ ЦЕНТАР НОВОГ САДА, 2019.

СЛАТКЕ СЕМЕНКЕ

Падао је дубок снег и није био
Метафора, литота, пословица.
Каишева сланине било је мање
Него зимских месеци.
Пролећа истоветна пролећима
У машти и стварности писаца за децу.
Лета топла и плаховита попут
Образовања, а јесени налик
Описима Војислава Илића.
Поезија је била и антифашистичка
И откривалачка и удворичка
И љубавна и тамновали су песници.
Као Дис. Углавном као Дис.
Био сам мали и читао о испадима
И скретању пажње; о егоизму
И доброј вољи двора.
Тикве су цветале на лединама
И биле под сивим суморним небом
Пуне семена.
На утакмицама и у биоскопу, у школи,
Таманио сам семенке и плуцкао опну
На под и у траву поред аут-линије.

ДЕТЕ

Прогањао ме је дуго исти сан: браним
Гол начињен од ђачке торбе и јакне.
На ледини крај школе. Нападају га
Мртви и наизглед живи. Познао бих
И понеког песника, бравуре.

Искрсава слика. Падам, разбијених колена.
Вичем, а глас се враћа: ја сам дете, само дете.
Исцерени, прете лекари, учитељи, жбири.
Ликују локални мангупи.

Дижу ме, све док не клонем, будан.

На новој ледини нема гола.
Нестале су речи: *ја, сам, дејше, само.*

Са јакном преко торбе и потрепштина
За дан у коме нећу одати да заиста сам дете,
Стојим на тргу, на пијаци, ходам.

ПРЕЛОМНИ ДОГАЂАЈ

Очас, скршило би се моје време.
Нисам никада спајао крхотине.
У игри, ломио сам године
Као са свештеником славски колач.
Беху то бескрајне песме.

Уживао у предвидљивости, лишеној
Преломних догађаја. Стигоше и они
И приче, да плешу у овом телу.
Уживају, врте мисао у убрзању.

Не пуштају ме све те моје смрти,
Умањења до маковог зрна, олујом
Збрисани снови, чежње.

И најмањи би отпор постао преломни
Догађај, а предвидљивост чудо.

У пуноћи где дубим пећине
Да бих очувао целину, биће и ништа.

ШТА САМ МОГАО

Шта сам могао да досегнем, будем.
Лако је нагађати, ослоњен о стихове
И претпоставке, тај дуги резбарени штап.
Урезане сечивима које с муком узимах,
Медом спокојства преливене су шаре.

Нова уметност мноме овладава:
Ударам у своје оклопе, слушам одјеке.
Ни налик чембалисти, обасутом
Драгуљима и стидом краљеве јединице.
Сигуран тек да нисам губио душу.
Без воље да јави изложен будем.

Ни налик јуродивом старцу што у возу
Ређа молитве, витла штапом. Проклиње шегу;
Запрљана вучја чељуст на крају рукохвата
Прождире јарост, nelaгoду постојања.

Добро је, нека лапће звер и путовање траје.
Чуђење гута и саму помисао да ћу знати
Шта сам могао да учиним са животом,
Магаретом утонулим у мед.

Састављати молитве од одјека, да их чујеш
Ти што и од шеге створиш уметност,
Зар то није искупљење.

ХЕДОНИЗАМ

Свакога дана плаше нас ратом;
Људи изабрани да плене ведрином
И не облаче костим дворске луде,
Монотono понављају ту страшну
Временску прогнозу; врше власт.

Прозирна је и јасна дуговека игра,
Као душа преплашеног дечака,
Као устројство империјалне силе.

Неће бити рата, говорим свакад
Дечаку. Кад налазимо асоцијације
За реч вино, примерице; зар би
Роалд Дал, зар би Душко Радовић,
Дозволили да мир плине као сладолед.

Лако нам иде: Жупа, тамјан, подрум,
Бургундија, буре, Мозел, шунка, фадо,
Мадеира, камамбер, Медок, Шарац,
Вранац, нафора, Шампања, песник,
Крв; очас окренемо куглу и њену
Историју око нашег зрнастог сунца.

Распрсну се мехурићи асоцијација
За пиће богова у резбареним пехарима
Ума; чокоти нарасту од пустиг страха.
Насмешене звезде у нама затрепере.
Све даљи од прогноза, владамо.

КАД БИ, АКО БИ

Кад би жирафи ставио поводац
И изашао на трг, усхит би струјао
Као бол на вест о смакнућу трибуна.

Ако би крокодилу облепио чељуст
И провео га парком до Мораве,
Седма сила би окончала штрајк.
Сва пажња биће намењена теби.

Чуду, решеном да зграби сав говор.
И славу залеђену на екранима.

Ако напишеш песму о симбиози
Жирафе и Пигмеја и додаш строфу
О хармонији рептила и домородаца,
Биће прећутана твоја уметност.

Иако изгубљен биће сјај, истрајан
Буди и пиши: када бих, *ако бих*;
Поезија жуди за чежњом и зебњом.
Сигурна у себе, о складу све зна.

ПОТКОВИЦА

Не умам да направим потковицу
И поткујем коња, не умам ни мотику
Да искујем, прошће да истешем,
Побијем га на међи. И застанем, поносан
Због плота, ослонца имања и душе.

Не умам корпе од пружа, посеченог
Тик уз вечност протицања, да плетем
И испуним их клиповима. Јер и семе
Нестане, иако страшила утварно дрежде.

Не умам да познам зло кад ме расани.
Да узвратим и кажем: ово је моје.

Не знам да набројим, оче, шта си још умео.

Ниси боловао због мојих незнања; знао си
Да попијеш и кренеш на подмуклост и лаж.

Знаш да има времена за сва умећа.

Видиш да ме ат носи пред капију зоре.
Речи су давна потковица, сачувана
Да би ехо и искра прешли преко међе.

СТОНИ ФУДБАЛ

И одјурио бих по наранџасте
Бомбоне на меру или жути сладолед.
Омиљене боје детињства; да, да,
Новчиће сам узимао из твог сакоа, оче.
Довољно и за стони фудбал, и за Чик.

Испрва неприметно, илузиониста вади
Године из невидљивог џепа. Украде
Две, онда десет, остави ратове, беду.

После и други завуку шаку, одваде
Још више, тобож не знају шта раде.

Шта раде с толико сладоледа, оче,
Шта ће им сав тај виски, дрога, убице.

Спустио бих кесицу бомбона у твој џеп,
Играли бисмо фудбал на столу баченом
Иза Дома; врхунска израда, Аосџа, Леће.
Поправио би га; златне руке имаш.

И питао бих, као да си странац: чико,
Јесу ли сви ови жетони твоји, чико.

МЕНУЕТ

*Из Крајине леџа Влајна,
Стих Тозовчеве песме,
Дуго је за мене био енигма,
Као ноћ, као детињство.*

Нисам знао шта је Крајина,
Шта значи Влајна, било ме је
Срамота да питам старије.
Слушали смо Радио Београд;
Отац се спремао на посао,
Мајка увелико пословала,
Музика и вести допирали са радија
Марке *менуеџи*. И менует је био
Загонетка, као јелек и антерија.

И Билкићева *крчма у њланини*.
Држао сам упорно далеку слику.
Додавао детаље, видео светла
Под јорганом; прегазио Игман
Кроз међаву, да се угрејем уз пећ.

Није било лепе Маре, ни Миле;
Само топлота и плес речи.